

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9CoP/7/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4215214512
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Andrea Szombathová-Poláková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4215214512.3

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovvej a členiek senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a JUDr. Kataríny Marčekovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: W. V., nar. XX. XX. XXXX (t. č. plnoletej) a K. M. V., nar. XX. XX. XXXX, v konaní zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Komárne, deti rodičov: F. T. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom A., F. XX/XX a X. A. A., nar. XX. 02. XXXX, bytom A., U. XX, o návrhu na zmenu úpravy styku otca s maloletými deťmi a o návrhu na nariadenie výchovného opatrenia a o návrhu matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca, o náhrade trov štátu, o odvolaniach matky a otca proti uzneseniu Okresného súdu Komárno zo dňa 3. decembra 2019 č. k. 12P/197/2015-514 takto

XX.

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch týkajúcich sa náhrady trov konania štátu m e n í takto:

Otec je p o v i n n ý zaplatiť na účet Okresného súdu Komárno č. SK06 8180 0000 0070 0015 9785 SPSRSKBA sumu 265,40 eura titulom refundácie znalečného s VS: 4209668119, do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

Matka je p o v i n n á zaplatiť na účet Okresného súdu Komárno č. SK06 8180 0000 0070 0015 9785 SPSRSKBA sumu 315,41 eura titulom refundácie znalečného s VS: 4209668319, do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

Vo zvyšku trov konania štátu znáša štát.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie rozhodol, že otec je povinný zaplatiť na účet Okresného súdu Komárno č. SK06 8180 0000 0070 0015 9785 SPSRSKBA sumu 530,80 eura titulom refundácie znalečného s VS: 4209668119, do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia a matka je povinná zaplatiť na účet Okresného súdu Komárno č. SK06 8180 0000 0070 0015 9785 SPSRSKBA sumu 630,81 eura titulom refundácie znalečného s VS: 4209668319, do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 395 ods. 1 a 2, článku 3 ods. 1 a 2, § 55, § 57 CMP, § 251 CSP. Uviedol, že na Okresnom súde Komárno prebiehalo konanie o návrhu na zmenu úpravy styku otca s maloletými deťmi, o návrhu na nariadenie výchovného opatrenia a o návrhu matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca. Okresný súd rozsudkom vedeným pod sp. zn. 12P/197/2015 zo dňa 03. 05. 2018 rozhodol vo veci samej a zároveň rozhodol aj o odmene znaleckej organizácie a zaviazal rodičov na zaplatenie trov znaleckého dokazovania v celkovej výške 1 261,61 eura, pričom upravil učtáreň Okresného súdu Komárno a vyplatil znaleckej organizácii sumu 100 eur zo zloženého preddavku na znalecké dokazovanie. Voči predmetnému rozhodnutiu boli podané odvolania. Krajský súd v Nitre rozsudkom č. k. 9CoP/43/2018-478 zo dňa 18. 04. 2019 rozhodol o odvolaniach a to tak, že v časti výroku

týkajúceho sa odmeny znalca a v časti vyplatenia sumy 100 eur znalcovi zo zloženého preddavku na znalecké dokazovanie, ktoré zložil otec maloletých detí, potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Komárno. Uloženú povinnosť matke a aj otcovi zaplatiť znaleckej organizácii trovy znaleckého dokazovania Krajský súd v Nitre zrušil s odôvodnením, že v prípade, keď výdavky na znalecké dokazovanie nie je možné v celom rozsahu pokryť zo zložených preddavkov, nie je namieste rozhodnúť tak, že trovy znaleckého dokazovania má zaplatiť účastník priamo znaleckej organizácii. Odvolací súd bol toho názoru, že súd prvej inštancie mal uhradiť trovy znaleckého dokazovania s výnimkou zloženého preddavku a následne by rozhodol o trovách, ktoré štátu v dôsledku tejto úhrady vznikli. V intenciách rozhodnutia odvolacieho súdu Okresný súd Komárno uznesením č. k. 12P/197/2015-508 zo dňa 10. 10. 2019 vyplatil odmenu znaleckej organizácii za znalecké dokazovanie vo výške 1 161,61 eura. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 05. 11. 2019. Odmena vo výške 1 161,61 eura bola súdom ustanovenej znaleckej organizácii vyplatená z rozpočtových prostriedkov súdu a zvyšok 100 eur z preddavku, ktorý zložil otec maloletých detí. Od 01. 07. 2016 znalečné nemôže platiť štát zo svojich rozpočtových prostriedkov, ale majú trovy znaleckého dokazovania platiť vždy účastníci konania. Podľa § 55 CMP v mimosporových konaniach súd môže náhradu trov konania priznať vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. Súd mal za to, že v nesporovom konaní, v ktorom nie je možné hovoriť o úspechu alebo neúspechu niektorého z účastníkov, má štát právo na náhradu trov konania, ktoré platil, proti každému z účastníkov v rovnakom rozsahu, pričom nie je rozhodujúce, či konanie nariadené súdom, v dôsledku ktorého vznikli trovy štátu, bolo opodstatnené. Ani to, ktorý účastník navrhol vykonanie konkrétneho dôkazu, pri ktorého výkone vznikli trovy štátu, nie je bezprostredne relevantné. V danom prípade súd rozhodoval vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa, t. j. v nesporovom konaní, kde znalecké dokazovanie nebolo nariadené ani v záujme otca, ani v záujme matky, ale v záujme maloletých detí. Preto súd s poukazom na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre na okolnosti prípadu, ako aj na celkové majetkové pomery rodičov maloletých detí, považoval za spravodlivé zaviazat' na náhradu trov štátu oboch rodičov maloletých detí v rovnakom rozsahu. Otec maloletých detí zložil preddavok na trovy spojené s podaním znaleckého posudku vo výške 100 eur. Súd upravil účtáreň, aby zložený preddavok bol poukázaný na účet znaleckej organizácie. To znamená, že otec maloletých detí zo súdom priznanej odmeny za znalecké dokazovanie vo výške 1 261,61 eura už uhradil sumu 100 eur. Preto zostatok sumy na odmenu znaleckej organizácie, t. j. náhrada trov štátu, predstavuje sumu 1 161,61 eura, ktorú súd pomerne rozdelil medzi rodičmi maloletých detí tak, že popritom zohľadnil aj vyššie uvedený preddavok uhradený otcom maloletých detí. Tak po odpočítaní uvedeného preddavku súd zaviazal otca na zaplatenie sumy 530,80 eura (630,80 - 100). Nakoľko matka maloletých detí počas konania nebola zaviazaná na platenie preddavku na trovy dôkazu, ktoré boli znaleckej organizácii priznané celkom vo výške 1 261,61 eura, súd, poukazujúc na princíp spravodlivosti uložil matke rovnakú povinnosť zaplatiť sumu 630,81 eura.

2. Proti tomuto rozhodnutiu podala v zákonnej lehote prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie matka, ktorá považuje predmetné rozhodnutie za nesprávne, najmä z dôvodu, že konanie má vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia. Uviedla, že pri rozhodovaní o refundácii znalečného súd prvej inštancie nechal bez povšimnutia skutočnosť, že už pri rozhodovaní o zložení preddavku na trovy dôkazu na strane matky odvolací súd poukázal na to, že ak pri účastníkovi indikujú podmienky na oslobodenie od súdneho poplatku podľa § 254 CSP na jeho návrh, súd ex offio skúma existenciu podmienok pre oslobodenie. Už pri rozhodovaní o odvolaní odvolací súd dospel k záveru, že na strane matky sú dané podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov. Dôvody uviedol v bode 6. uznesenia č. k. 7Cop/42/2016-142 zo dňa 26. 08. 2016, ktorým uznesenie súdu prvej inštancie č. 12P/197/2015-128 zo dňa 06. 05. 2016 v napadnutej časti v 5. výroku o povinnosti matky zaplatiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania vo výške 100 eur zrušil. U otca výživné bolo zvýšené až v roku 2018 a otec pristúpil k plateniu výživného v tejto výške až po mesiaci jún 2019. Na výživu maloletých detí ničím iným neprispieva. Matka má problémy so zabezpečením výdavkov spojených so starostlivosťou o dve maloleté deti, ktoré navštevujú strednú školu, preto výdavky na ich starostlivosť sa značne zvyšujú. Otec, napriek tomu, že má vysokoškolské vzdelanie, sa nesnaží nájsť iné zamestnanie, aby zarábal viac. Matka starostlivosť o deti zvláda za neustálej pomoci svojich rodičov, ktorí rodinu podporujú, umožnili, aby bývali v ich rodinnom dome a prispievali čiastočne iba na krytie režijných výdavkov. Matka niekoľkokrát požiadala otca, aby niečím prispel na výdavky v škole, ale on to odmietol. Z toho, čo je uvedené, vyplýva, že pre matku je problém zaplatiť tak vysokú sumu, 630,81 eura na krytie výdavkov znaleckého dokazovania. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní nezohľadnil skutočnosť,

či je v možnostiach a schopnostiach matky trovy štátu uhradiť (poukazujúc aj na vyššie označené rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k matke). Poukázala ďalej na to, že znalecké dokazovanie, ktoré bolo súdom nariadené a znalcom vykonané, navrhol otec, pričom bol si toho vedomý a bol na to aj upozornený, že tým vzniknú výdavky. Matka v súdnom konaní poukázala na to, že súd nedávno vykonal znalecké dokazovanie a rozhodol na základe záverov znaleckého posudku, preto nevidí dôvod opakovať v krátkom časovom období ďalšie znalecké dokazovanie. Nechcela, aby sa deti opätovne podrobili ďalšiemu vyšetreniu a nechcela ich vystavovať ďalším stresom a vedela, že nemá možnosť hradiť výdavky spojené so znaleckým dokazovaním bez toho, že by to išlo na úkor maloletých detí. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní neskúmal, či úhrada trov konania štátu matkou, vzhľadom na okolnosti danej veci, je spravodlivá, ako na to poukázal odvolací súd v bode 31. rozsudku č. 9CoP/43/2018-478 zo dňa 18. 04. 2019 - okolnosti konkrétnej veci nasvedčujú tomu, že návrh na znalecké dokazovanie podal otec maloletých detí. Súd prvej inštancie mal rozhodnúť o trovách, ktoré štátu vznikli v tomto konaní v zmysle zásad uvedených v rozsudku odvolacieho súdu 9CoP/43/2018-478 zo dňa 18. 04. 2019. Navrhla, aby odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie č. k. 12P/197/2015-514 zo dňa 03. 12. 2019 v časti, ktorou uložil povinnosť matke maloletých detí, aby zaplatila na účet Okresného súdu Komárno č. SK06 8180 0000 0070 0015 9785 SPSRSKBA sumu 630,81 eura titulom refundácie znaleckého s VS: 4209668319.

3. Proti tomuto rozhodnutiu, v časti o uloženie povinnosti otca zaplatiť na účet Okresného súdu Komárno sumu 530,80 eur titulom refundácie znaleckého, podal v zákonnej lehote odvolanie otec, ktorý uviedol, že podľa rozsudku Krajského súdu v Nitre pod sp. zn. 9CoP/43/2018-478 zaplatil matke detí 3 613,27 eura dňa 27. 12. 2019. Aj to vedel zaplatiť len tak, že dostal malé pôžičky od kamarátov, čo musí vrátiť. Na odvolanie mal len 15 dní, čo nestačilo na to, aby pozbieral bloky a aby poukázal svoje výdavky na 1 mesiac. Preto žiadal, aby súd bral na ohľad jeho výdavky - rok 2017 október, podložené dôkazmi v spise. Uviedol, že tieto výdavky sa zvýšili, napríklad výživné na deti namiesto 75 eur na 170 eur. Ďalej žiadal odvolací súd, aby bral ohľad aj na jeho výdavky kvôli zdravotným problémom (problém s tráviacou sústavou, chrčticou, porucha gluk. tolerancie. Vzhľadom na jeho výdavky, majetkové pomery, zdravotný stav, žiadal o oslobodenie povinnosti zaplatiť na účet Okresného súdu Komárno sumu 530,80 eura titulom refundácie znaleckého, lebo nemá peňažnú rezervu, z čoho by to mohol zaplatiť. Síce jeho bývalá manželka dostala od neho uvedenú sumu 3 613,27 eura, navrhol aj oslobodenie povinnosti matke zaplatiť sumu 630,81 eura, aby to nebolo možné použiť proti nemu, že kvôli nemu museli platiť.

4. Krajský súd v Nitre, ako odvolací súd podľa § 34 CSP preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 65, § 66 Civilného mimosporového poriadku, ďalej CMP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 388 CSP zmeniť.

5. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že dňa 7. augusta 2015 bol súdu prvej inštancie doručený návrh otca na zmenu styku otca s maloletými deťmi a návrh na vhodné výchovné opatrenie. Súd prvej inštancie v priebehu konania uznesením zo dňa 6. mája 2016 č. k. 12P/197/2015-128 výrokom 1. nariadil vo veci znalecké dokazovanie znaleckou organizáciou z odboru psychológia, zdravotníctvo a farmácia: Ústav pre znaleckú činnosť v Psychológii a Psychiatrii spol. s r. o., Nové Zámky za účelom vypracovania znaleckého posudku a výrokom 5. otcovi maloletých detí uložil povinnosť, aby na účet Okresného súdu Komárno zložil preddavok na trovy dôkazu vo výške 100 eur v lehote 5 dní od doručenia uznesenia a matke maloletých detí uložil povinnosť, aby na účet Okresného súdu Komárno zložila preddavok na trovy dôkazu vo výške 100 eur v lehote 5 dní od doručenia uznesenia. Dňa 17. mája 2016 bol otcom maloletých detí zaplatený preddavok na trovy dôkazu vo výške 100 eur na účet Okresného súdu Komárno. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie zo dňa 6. mája 2016 č. k. 12P/197/2015-128 vo výroku o povinnosti zložiť preddavok na trovy dôkazu vo výške 100 eur podala matka odvolanie. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd uznesením zo dňa 26. augusta 2016 č. k. 7CoP/42/2016-142 uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti o povinnosti matky zaplatiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania vo výške 100 eur zrušil. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 3. mája 2018 č. k. 12P/197/2015-365 výrokom XI. priznal Ústavu pre znaleckú činnosť v Psychológii a Psychiatrii, spol. s r. o., znaleckej organizácii z odboru psychológia, zdravotníctvo a farmácia, trovy znaleckého dokazovania vo výške 1 261,61 eura. Výrokom XII. rozhodol, že otec je povinný zaplatiť tejto znaleckej organizácii trovy znaleckého dokazovania vo výške 530,805 eura do troch dní po právoplatnosti rozsudku a matka je povinná (výrok XIII.) zaplatiť znaleckej organizácii trovy znaleckého dokazovania vo výške 630,805 eura do troch dní po právoplatnosti rozsudku. Ďalším výrokom (XIV.) rozhodol, aby účtáreň Okresného súdu Komárno

po právoplatnosti rozsudku vyplatila uvedenej znaleckej organizácii z preddavku znalečného zloženého otcom maloletých detí, vedeného v registri pohľadávok pod položkou D14 11/2016 s VS 4285540116 sumu 100 eur. Odvolací súd, prejednávajúc podané odvolania matky, otca a kolízneho opatrovníka, rozsudkom zo dňa 18. apríla 2019 č. k. 9CoP/43/2018-478 okrem iného v napadnutých výrokoch týkajúcich sa povinnosti otca a matky zaplatiť znaleckej organizácii trovy znaleckého dokazovania rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 10. októbra 2019 č. k. 12P/197/2015-508 rozhodol, aby učtáreň Okresného súdu Komárno vyplatila z rozpočtových prostriedkov súdu Ústavu pre znaleckú činnosť v Psychológii a Psychiatrii, spol. s r. o., Nové Zámky, trovy znaleckého dokazovania vo výške 1 161,61 eura. Súd prvej inštancie následne rozhodol napadnutým uznesením, proti ktorému podali odvolanie otec aj matka. Následne odvolací súd vyzval oboch rodičov, aby súdu doručili potvrdenia o ich príjme za posledných 12 mesiacov.

6. Odvolaciemu súdu bolo dňa 9. februára 2021 zo strany matky doručené potvrdenie o príjmoch za posledných 12 mesiacov. Matka u zamestnávateľa GrennChem Hungary Kft. so sídlom v Maďarsku pracuje od 17. augusta 2015. Uviedla, že otec detí prispieva na starostlivosť a výživu detí iba výživným v zákonom stanovenej výške, napriek tomu, že dcéra Ágnes v apríli dovŕšila vek 18 rokov a pripravuje sa na vysokoškolské štúdium. Ostatné musí zabezpečiť sama. Dcéry sa učia mimoriadne dobre, dosahujú mimoriadne dobré študijné výsledky, sú veľmi aktívne aj v mimoškolských činnostiach, preto považuje za svoju povinnosť im toto zabezpečiť a umožniť aj bez podpory otca. Veľmi veľa jej pomáhajú jej rodičia, keďže bývajú v ich rodinnom dome a vo všetkom sú im oporou. Žiadala, aby súd pri rozhodovaní o odvolaní bral do úvahy aj uvedené skutočnosti. Aj naďalej je pre ňu problém zaplatiť tak vysokú sumu 630,81 eura na krytie výdavkov znaleckého dokazovania, ktoré ani nežiadala, keďže na znaleckom dokazovaní trval otec.

7. Odvolaciemu súdu bolo dňa 1. marca 2021 zo strany otca doručené potvrdenie o priemernom mesačnom príjme od januára 2020 do decembra 2020. Uviedol tiež, že v poslednom polroku sa mu zhoršil zdravotný stav, v auguste mal infarkt, dva krát bol hospitalizovaný v kardiologickom centre v Z. a bol nútený brať neustále lieky. Od konca decembra je ležiaci, chorý kvôli bolesti kolena. Okrem liekov dostáva raz za dva týždne injekciu a jedna injekcia stojí 80 eur, takže mesačne 160 eur.

8. Podľa čl. 2 ods. 1 a 2 CMP každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi vyjadrené a chránené. Výklad tohto zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné. Nikto sa však nesmie dovoľávať slov a viet tohto zákona proti ich účelu a zmyslu podľa odseku 1.

9. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Podľa § 49 ods. 1 CMP účastník platí trovy konania, ktoré vznikajú jemu a jeho zástupcovi, ak nejde o trovy konania, ktoré platí štát.

11. Podľa § 49 ods. 2 CMP súd môže uložiť účastníkovi, u ktorého nie sú podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov, aby zložil preddavok na trovy dôkazu, ktorý navrhol alebo ktorý nariadil súd o skutočnostiach ním uvedených alebo v jeho záujme.

12. Podľa § 49 ods. 3 CMP spoločné trovy platia účastníci podľa pomeru účasti na veci a na konaní.

13. Podľa § 55 súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

14. Podľa § 57 CMP o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

15. Podľa § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

16. Civilný mimosporový poriadok obsahuje ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od všeobecnej úpravy trov konania v CSP, pričom sa jedná aj o úpravu náhrady tzv. trov v mimosporových konaniach. V mimosporových konaniach platí vyšetrovacia zásada vyplývajúca z § 35 a § 36 CMP, a preto Civilný mimosporový poriadok počítá s eventuálnou možnosťou vzniku trov štátu, ktoré vzniknú v súvislosti s dokazovaním, o ktorých povinnosti nahradiť ich štátu súd rozhodne z úradnej povinnosti na rozdiel od nároku účastníkov na náhradu trov konania, kedy zásadne rozhoduje len na návrh. Z uvedeného vyplýva, že ak súd v konaní podľa CMP dospel do štádia, v ktorom bolo vzhľadom na vyšetrovací princíp nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci nariadiť (ustanoviť) znalecké dokazovanie, v ktorom vznikli tzv. trovy štátu, je súd oprávnený a zároveň povinný rozhodnúť podľa § 57 CMP, a to v rozsahu náhrady trov štátu voči účastníkom konania podľa ustanovenia § 49 ods. 3 CMP ako spoločné trovy účastníkov konania, na náhradu ktorých sú povinní účastníci konania podľa pomeru účastníctva na veci a na konaní, ktorý sa spravuje hmotným právom, s prihliadnutím na aplikovateľnosť tzv. materiálneho korektívu v zmysle ustanovenia § 55 CMP, a teda posúdiť, vzhľadom na okolnosti prípadu, či je spravodlivé, aby trovy dokazovania, ktoré platil štát, nahradili všetci účastníci alebo len niektorý z nich. Nakoľko CMP neobsahuje žiadne ďalšie ustanovenia o rozhodovaní súdu o náhrade trov konania štátu na rozdiel od predchádzajúcej úpravy vyplývajúcej z OSP (§ 148), je potrebné v súlade s citovaným článkom 3 ods. 1 základných princípov CMP i na náhradu trov štátu, ktoré platil v konaní, aplikovať ostatné ustanovenia CMP upravujúce trovy konania, ktoré sú, čo do obsahu a účelu najbližšie posudzovanej právnej veci. Štát nemá právo na náhradu trov, ktoré platil len v prípade, ak zákon výslovne ustanovuje, že trovy dôkazov platí štát (napr. § 251 ods. 1 CMP) alebo tak rozhodne súd na základe zistenia, že účastník alebo účastníci spĺňajú podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov (primerane § 49 ods. 2 CMP).

17. V nesporových konaniach nie je možné hovoriť o úspechu alebo neúspechu niektorého z účastníkov konania najmä pre rôznorodý obsah právnych vzťahov, na ochrane ktorých je verejný záujem. V zmysle toho je potom možné konštatovať, že štát má vo všeobecnosti právo na náhradu trov konania (trov štátu) v rovnakom rozsahu proti každému z účastníkov (§ 49 ods. 3 CMP). Avšak predpokladom pre uloženie povinnosti účastníkom nahradiť štátu trovy konania je taký výsledok konania, ktorý dovoľuje záver o uložení tejto povinnosti a zároveň skutočnosť, že účastník, ktorému má byť povinnosť uložená, nespĺňa predpoklady na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Nie je podstatné, či účastník bol oslobodený od platenia súdnych poplatkov rozhodnutím súdu, keď súd pred uložením povinnosti nahradiť trovy konania štátu musí aj bez žiadosti účastníka skúmať, či účastník nespĺňa podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov. V prípade, ak sú na strane účastníka splnené predpoklady na oslobodenie, trovy, ktoré by inak bol povinný nahradiť, znáša štát. Uvedenú povinnosť pritom nemožno prenášať na iných účastníkov konania.

18. Ustanovenie § 254 ods. 1 CSP kreuje právny rámec, ktorý ak tak odôvodňujú pomery strany (účastníka), oprávňuje príslušný súd rozhodnúť o oslobodení povinnosti strany zaplatiť súdny poplatok, a to celkom alebo z časti. V súlade s konštantnou judikatúrou vyšších súdnych autorít je pre naplnenie citovaného zákonného rámca potrebné naplnenie zákonných kritérií, ktoré predpokladajú u strany sporu (účastníka) také objektívne preukázané a spravidla subjektívne nezavinené nepriaznivé sociálne a majetkové pomery, z ktorých by jednoznačne vyplývala nemožnosť strany splniť si poplatkovú povinnosť v konaní, prípadne by splnenie povinnosti zaplatiť súdny poplatok stranu sporu zjavne neúnosne zaťažilo a viedlo by k celkovému zhoršeniu jej sociálnej situácie, až k ohrozeniu životnej úrovne, respektíve až k existenčnému ohrozeniu poplatkovou povinnosťou zaťaženého účastníka/strany sporu. Pri rozhodovaní o oslobodení od súdnych poplatkov súd prihliada nielen k výške príjmov strany (účastníka) a množstvo disponibilných finančných prostriedkov, ale tiež k jeho možnosti si tieto prostriedky zaobstaráť, ako aj k dôsledkom, ktoré by pre jeho pomery mohlo mať zaplatenie príslušného súdneho poplatku alebo iných platieb v príslušnom konaní predpokladaných. Súd musí skúmať z objektívneho hľadiska celkové pomery účastníka, prihliadať k charakteru sporu (veci) a v danej veci k tomu, či náklady, ktoré môžu byť vynaložené na bránenie práva strany (účastníka), sú v jeho reálnych možnostiach.

19. V zmysle vyššie uvedeného je povinnosťou súdu, aby pred rozhodnutím o náhrade trov štátu na ťarchu účastníkov konania (§ 49 ods. 3 CMP, sa zaoberal a posúdil predpoklad pre uloženie tejto povinnosti v intenciách § 49 ods. 2 CMP, t. j. zistil, či sú pre niektorého z účastníkov splnené podmienky

pre oslobodenie od súdnych poplatkov, a to v časti alebo v celku. Ak súd zistí naplnenie tejto podmienky na strane niektorého z účastníkov konania, premietne sa predmetná skutočnosť vo výške náhrady trov štátu na ľarchu toho konkrétneho účastníka, a to buď tak, že konkrétny účastník bude na jeho pripadajúcu časť (§ 49 ods. 3 CMP) oslobodený celkom alebo z časti.

20. Z obsahu spisu vo vzťahu k matke vyplýva, že priemerná mesačná čistá mzda matky predstavuje 399 380,- Ft, čo po prepočte aktuálnym konverzným kurzom predstavuje sumu 1 097,50 eura. K tomu je potrebné pripočítať súdom určené výživné, ktoré otec mesačne platí, a to na W. vo výške 90 eur a na K. vo výške 80 eur, k rukám matky. Proti tomu je potrebné zohľadniť skutočnosť, že matka zo svojho príjmu musí zabezpečiť okrem základných životných potrieb pre seba a dve deti aj potreby, ktoré svojou povahou vo vzťahu k aktuálnemu veku nezaopatrených detí a k potrebe zabezpečenia ich kvalitnej prípravy na osobnostný a kariérny rozvoj, možno označiť za relevantný faktor v otázke posúdenia majetkových a sociálnych pomerov matky a nezaopatrených detí. Z obsahu spisu je nesporné, že odvolací súd už v roku 2016 konštatoval, že u matky sú dané podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov, z ktorého dôvodu jej neuložil povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. I keď príjem matky v porovnaní s rokom 2016 (kedy dosahovala mesačný príjem 601 eur) vzrástol, úmerne tomu vzrástli i životné náklady odvíjajúce sa i od vzrastajúcich požiadaviek na starostlivosť a výživu dospelých dcér. S ohľadom na uvedené, odvolací súd prijal záver, že pomery matky naďalej odvodňujú konštatovanie podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov, avšak nie v plnom rozsahu, ale v rozsahu 50%, a to s poukazom na to, že príjem matky vzrástol od roku 2016 o 400 eur, čo i pri zabezpečovaní všetkých odôvodnených potrieb rodiny možno považovať za dostatočný na to, aby bola schopná nahradiť trovy štátu v rozsahu 50%.

21. Z obsahu spisu vo vzťahu k otcovi vyplýva, že priemerná mesačná čistá mzda otca predstavuje 242 545,- Ft, čo po prepočte aktuálnym konverzným kurzom predstavuje sumu 667,10 eura. Otec si plní vyživovaciu povinnosť na dcéry v súdom určenej výške výživného na W. vo výške 90 eur mesačne a na K. vo výške 80 eur mesačne. Tiež prezentoval jeho nepriaznivý zdravotný stav, ktorý nemá len prechodný charakter. Pri zohľadnení čistej mesačnej mzdy otca vrátane vyživovacej povinnosti na deti potom otcovi zostáva na disponovanie mesačne čiastka 497,10 eura. Odvolací súd po zohľadnení sociálnych pomerov otca mal za to, že otec rovnako ako matka naplnil predpoklady pre čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov, a to tiež v rozsahu 50%. Vo vzťahu k nemu pritom zohľadnil skutočnosť, že otec už zaplatil preddavok na trovy dôkazu (znalecké dokazovanie) vo výške 100 eur.

22. S ohľadom na vyššie uvedené, odvolací súd sumarizuje, že vzhľadom na charakter mimosporových konaní, kde nie je možné hovoriť o úspechu alebo neúspechu niektorého z účastníkov konania, je potrebné trovy dokazovania, ktoré platil štát, považovať za spoločné trovy účastníkov konania, ktoré majú platiť podľa pomeru účasti na veci a na konaní, ktorý pomer v konaní starostlivosti súdu o maloleté dieťa je medzi rodičmi rovnaký, teda v pomere jednej polovice. V predmetnej veci odvolací súd vzhliadol v intenciách náhrady trov štátu naplnenie predpokladov pre čiastočné oslobodenie účastníkov konania od súdnych poplatkov (§ 49 ods. 2 CMP), ako aj na prípadnú potrebu aplikácie materiálneho korektívu (§ 55 CMP), v zmysle čoho odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie v zmysle ustanovenia § 388 CSP zmenil tak, že znížil pôvodnú výšku trov štátu pripadajúcu na konkrétneho účastníka o polovicu s tým, že vo zvyšku trovy konania štátu znáša sám štát.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).